nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Middelbaar Beroeps Onderwijs

Van

Persoonsgegeven

Datum

15 april 2026

Referentie

63289173

Bijlagen

1: Review commissie herziening bekostiging mbo
2: Operationalisering van voorstel en inzicht in de herverdeeleffecten
3: Toelichting doorlopen proces
4: Toelichting behoud bestaande parameters
5: Toelichting gedragseffecten

Intern OCW afgestemd

Besluit voorstel herziening mbo bekostiging

Aanleiding

Om de herziene bekostiging per 2029 in te kunnen laten gaan, is het nodig om voor de zomer uw definitieve voorstel voor de nieuwe bekostiging naar de Kamer te sturen. Wij vragen u daarom nu te besluiten over het definitieve voorstel.

De commissie herziening bekostiging mbo heeft op 10 april hun review van het voorlopige voorstel van uw ambtsvoorganger opgeleverd (zie bijlage 1). Deze review kunt u bij uw besluitvorming betrekken.

We spreken op 23 april met u over dit besluit. Wij vragen u na het gesprek schriftelijk op deze nota te reageren.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met het als volgt aanpassen van de mbo-bekostiging per 2029:

1. Het invoeren van een vaste voet voor alle mbo-instellingen.
2. Het invoeren van een toegankelijkheidsopslag op de vaste voet voor roc's in regio's met fors dalende studentenaantallen.
3. Het vereenvoudigen van de systematiek van de prijsfactoren.
4. Het omvormen van het huidige budget voor de kwaliteitsafspraken (ong. € 540 miljoen per jaar) naar een budget voor opgavegerichte aanvullende middelen. Hiermee wordt meer focus aangebracht in het budget:
    a. door het beschikbaar stellen van een deel van de middelen voor een beperkt aantal specifieke beleidsdoelstellingen.
    b. door het overige deel van de huidige kwaliteitsmiddelen toe te voegen aan de lumpsum, waarbij dit bedrag (bestuurlijk) kan worden verbonden aan een opgave of (nieuwe) wettelijke taken.
5. Het introduceren van een samenwerkingsbudget van € 150 miljoen voor regioplannen gericht op opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst per 2028 (na het aflopen van de huidige Werkagenda). Dit is een concrete invulling van beslispunt 4a en daarmee een keuze voor een specifieke beleidsdoelstelling.
6. Het voorzien in een maatwerkoplossing voor het beperkte aantal instellingen dat op basis van deze aanpassingen een te groot herverdeeleffect (groter dan ca. 4%) moet verwerken.

In bijlage 2 vindt u de stand van het huidige denken over de operationalisering van deze wijzigingen. De operationalisering geeft u meer beeld bij de orde van grootte en de concrete vormgeving van bovenstaand voorstel. We werken op dit

moment de operationalisering verder uit. De definitieve operationalisering wordt eind mei aan u voorgelegd, voordat het onderradentraject van start gaat.

Daarnaast adviseren wij u akkoord te gaan met:

7. Het verlengen van de Regeling aanvullende middelen dalende studentenaantallen mbo 2025-2027 naar 2028 (€ 34 miljoen). Daarmee wordt voorzien in een overbrugging voor instellingen in de regio's met fors dalende studentaantallen. Er wordt niet om nieuwe plannen gevraagd. De herziene bekostiging per 2029 moet een structurele oplossing bieden voor deze instellingen.

Kernpunten

Beoogde effecten voorstel

- De focus van de herziening ligt op het verbeteren van de bekostiging zonder onnodige verstoring van goed functionerende onderdelen. Het huidige model kent sterke elementen die in het voorstel bewust ongewijzigd en daarmee behouden blijven (zie bijlage 4).
- Herziening is echter noodzakelijk gezien de fors dalende studentenaantallen in meerdere regio's, ondoelmatige concurrentie tussen mbo-scholen en langdurige krapte in maatschappelijke cruciale sectoren op de arbeidsmarkt.
- De voorgestelde wijzigingen spelen in op deze knelpunten. Ook draagt de herziening van de bekostiging bij aan de ambitie uit het coalitieakkoord over het bieden van een 'stabiele en voorspelbare financiering van het mbo, waarbij instellingen minder kwetsbaar en afhankelijk van fluctuaties in studenteninstroom worden'.
- Met de voorgestelde maatregelen wordt:
    - het mbo in regio's met fors dalende studentaantallen structureel beter toegerust om kwalitatief goed en toegankelijk mbo-onderwijs te verzorgen. Dat is van belang voor reistijd voor studenten en de leefbaarheid en vitaliteit van deze regio's. Met dit voorstel wordt er bewust voor gekozen de investeringslogica vanuit OCW aan te passen (als opvolging van het rapport 'Elke regio telt').
    - de stabiliteit en de voorspelbaarheid van de bekostiging voor mbo-scholen vergroot. De investeringsbereidheid van mbo-instellingen om lange termijn keuzes te maken die nodig zijn voor goed onderwijs neemt - in elk geval voor instellingen in regio's met fors dalende studententaantallen - toe.
    - de concurrentieprikkel in het mbo-stelsel verkleind. Daarmee draagt de herziene bekostiging bij aan de beweging van concurrentie tussen mbo-scholen naar meer samenwerking. Deze beweging van concurrentie naar meer samenwerking moet ook op andere manieren bevorderd worden, door verandering in bestuurlijk gedrag (zelfregie sector) en beleid (o.a. t.a.v. fusies).
    - de systematiek gedeeltelijk vereenvoudigd door het versimpelen van de prijsfactoren en door het toevoegen van een deel van de huidige kwaliteitsmiddelen aan de lumpsum.
    - de inzet van de opgavegerichte aanvullende middelen (o.a. het huidige budget voor de kwaliteitsafspraken) scherper en effectiever vorm gegeven. Dat leidt tot minder versnippering in geldstromen. De administratieve lasten voor instellingen worden daarmee verkleind.

    - de mbo-instellingen gestimuleerd om hun bijdrage aan het opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst door samenwerking in de regio te vergroten.
    - de mbo-bekostiging - waar dat logisch is - meer in lijn gebracht met de bekostiging in het hbo en wo.
- Deze beoogde effecten zijn o.a. onderzocht door verdieping in de gedragseffecten van mogelijke opties (zie bijlage 5). Ook worden in bijlage 2 de beoogde resultaten per voorgestelde wijziging geduid.

Keuzes in de operationalisering
In bijlage 2 vindt u de stand van het huidige denken over de operationalisering van het voorstel, inclusief de onderbouwing per voorgestelde wijziging. We werken op dit moment aan het scherp stellen van de operationalisering. Een selectie van belangrijke keuzes lichten we hier uit:

- Instellingen ontvangen door de vaste voet één vast bedrag. De hoogte van de vaste voet kan worden vastgesteld door 25% van het totaalbudget voor het mbo in 2029 te verdelen naar de instellingen op basis van het aandeel van de bekostiging dat de instelling had in 2022. Hiermee wordt de verdeling vanwege het doel van het vergroten van de toegankelijkheid afhankelijk van verhoudingen uit het verleden en verschilt het bedrag per instelling.
- De toegankelijkheidsopslag in de vaste voet wordt toegekend aan roc's in regio's met fors dalende studentenaantallen. De selectie van deze regio's is gebaseerd op analyse van de krimp en komt overeen met de regio's uit het Nationaal Programma Vitale Regio's: de arbeidsmarktregio's Achterhoek, Twente, Groningen, Drenthe, Friesland, Noord-Holland Noord, Zeeland en Noord- Midden- en Zuid-Limburg. Andere regio's met dalende studentenaantallen komen hiervoor niet in aanmerking. De toegankelijkheidsopslag wordt in drie categorieën toebedeeld. Voor de geselecteerde instellingen resulteert dit in één vast bedrag (vaste voet + toegankelijkheidsopslag).
- Roc's zijn systeemverantwoordelijk voor het aanbod in de regio's met sterk dalende studentenaantallen. Beroepscolleges die opereren in regio's met dalende studentenaantallen komen niet in aanmerking voor de toegankelijkheidsopslag. Door hun specialistische aard hebben zij een bovenregionaal karakter en een specifieke, beperktere rol in het borgen van de brede toegankelijkheid in een regio.

Herverdeeleffecten

- De herziening vindt budgetneutraal plaats. Het totale herverdeeleffect van het voorstel is op stelselniveau in 2029 naar verwachting € 80 tot 90 miljoen, op een totaalbudget van circa € 5,3 miljard.
- Instellingen in de regio's waar de toegankelijkheid van het onderwijs onder druk staat krijgen door de herziening doelbewust meer middelen dan in de huidige systematiek. Dat betekent dat andere instellingen - met name de instellingen in de Randstad die stabilisatie of groei verwachten - minder middelen dan in de huidige systematiek ontvangen.
- We verwachten dat deze orde van grootte van verschuiving van middelen zorgt voor het borgen van de toegankelijkheid in regio's waar die onder druk staat en tegelijkertijd te dragen is voor de instellingen die er op achteruit gaan. Grotere herverdeeleffecten leiden tot risico op kwaliteitsverlies op andere plekken in Nederland.

- De herverdeeleffecten van het voorstel verschillen per instelling.
- Onze inschatting is dat instellingen ca. 4% herverdeeleffect over tijd kunnen verwerken (absorptievermogen). Hogere percentages kunnen leiden tot financiële problemen of een daling van de kwaliteit van het onderwijs.
- Voor een beperkt aantal beroepscolleges geldt dat met name de vereenvoudiging van de prijsfactoren voor een hoog herverdeeleffect zorgt vanwege hun gespecialiseerde aanbod.
- Deze 'uitschieters' in het voorstel zullen gecompenseerd worden. Er zijn maatwerkoplossingen voor een beperkt aantal mbo-instellingen nodig met een herverdeeleffect van meer dan ca. 4%. Er wordt nog bekeken op welke wijze dat wordt vormgegeven en welk effect dat heeft op de totale herverdeling. Naar verwachting gaat dit om enkele miljoenen.
- Er wordt gewerkt aan een overgangsregeling voor de herverdeeleffecten verdeeld over vier of vijf jaar.

Verschillen met het voorlopige voorstel van uw ambtsvoorganger

- Wij adviseren u af te zien van het inbouwen van een nieuwe factor in het bekostigingsmodel waardoor er een hogere bekostiging per student wordt toegekend aan opleidingen met een grote maatschappelijke waarde.
- Wij adviseren u een deel van het huidige budget voor de kwaliteitsafspraken (via het instrument opgavegerichte aanvullende middelen) na afloop van de huidige ronde in te zetten voor het introduceren van een samenwerkingsbudget. Met regioplannen wordt ingezet op het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Hiermee kleurt u het voorlopige voorstel verder in.
- Om de toegankelijkheid van het mbo in regio's met fors dalende studentenaantallen te waarborgen is het nodig om een toegankelijkheidsopslag bij de vaste voet voor roc's in regio's met fors dalende studentenaantallen te introduceren. In het voorlopige voorstel was dit nog onzeker.

Toelichting

Kern review commissie herziening bekostiging mbo en ambtelijke reflectie

- De commissie stelt dat het voorlopige voorstel bijdraagt aan het behoud van toegankelijk mbo-aanbod in regio's met dalende studentenaantallen. Door de introductie van een (generieke en aanvullende) vaste voet worden mbo-scholen in krimpregio's structureel beter gefaciliteerd dan in het huidige model.
- De commissie is daarbij wel van mening dat gerichte compensatie beperkt hoort te zijn tot die mbo-scholen waarvoor het schaalnadeel aantoonbaar en niet-beïnvloedbaar is, en waarvoor het behoud van onderwijsaanbod vanuit maatschappelijk perspectief noodzakelijk wordt geacht. De commissie adviseert om de keuze voor een generieke vaste voet opnieuw expliciet af te wegen tegen een meer gerichte benadering.
    - Wij adviseren u om te kiezen voor de generieke vaste voet met toegankelijkheidsopslag. De generieke vaste voet draagt 'automatisch' bij aan het herverdelen naar instellingen met dalende studentenaantallen en daarmee aan de toegankelijkheid. Het zorgt ervoor dat de bekostiging beter aansluit bij de kostenstructuur van instellingen. De vaste voet vergroot de zekerheid en stabiliteit die

mbo-instellingen ervaren. Een vaste voet kan (beperkt) bijdragen aan het verminderen van de concurrentieprikkel. Bovendien is het in de praktijk zeer lastig om schaalnadelen en de maatschappelijke waarde van opleidingen nauwkeurig te bepalen en te voorspellen.

- De commissie ziet de vereenvoudiging van de prijsfactoren als een logische en positieve stap. De commissie adviseert om, na vaststelling van de vereenvoudigde structuur, zo spoedig mogelijk te starten met een empirisch onderbouwde herijking.
- De commissie ziet dat de voorgestelde heroriëntatie van de kwaliteitsmiddelen – deels gerichter inzetten en deels toevoegen aan de lumpsum – logisch aansluit bij eerdere evaluaties en ervaringen.
- De commissie benadrukt dat de wens om in de huidige krappe arbeidsmarkt meer te sturen op maatschappelijke relevantie legitiem is. De commissie plaatst echter fundamentele vraagtekens bij de effectiviteit van deze factor. De commissie ziet het samenwerkingsbudget voor onderwijs-arbeidsmarktbeleid wel als een kansrijke maatregel.
    - Wij zien dat er maatregelen nodig zijn om de bijdrage van het mbo aan de arbeidsmarkt van de toekomst te vergroten. Het advies en de argumentatie van de commissie versterkt het beeld dat het verdeelmodel van de bekostiging hiertoe geen effectief instrument is. Wij adviseren u daarom af te zien van de factor. Ook adviseren wij u het samenwerkingsbudget te introduceren, waarmee ondoelmatige concurrentie kan worden verminderd en - anders dan bij de lumpsum - voorwaarden kunnen worden verbonden aan de besteding. Het samenwerkingsbudget kan helpen bij het ondersteunen van zelfregie in de sector.
- Het belangrijkste aandachtspunt voor het kabinet is volgens de commissie de samenhang tussen vaststelling van het macrobudget op Rijksniveau en de verdeling daarvan over de scholen in de mbo-sector. De commissie adviseert het kabinet, als zij een vaste voet introduceert op het tweede verdeelniveau (bekostiging aan mbo-scholen), om dat ook op het eerste verdeelniveau (vaststellen hoogte van macrobudget mbo) te doen.
    - Wij delen dit aandachtspunt van de commissie. Er lopen ambtelijke gesprekken met het ministerie van Financiën over het verwerken van een vaste voet in het macrobudget. Deze gesprekken worden ook gevoerd voor het hbo en wo.

<u>Samenvattend:</u> Met de voorgestelde aanpassingen van het voorlopige voorstel komt u tegemoet aan de belangrijkste kritiekpunten van de reviewcommissie. T.a.v. de kern van het voorstel is het advies daarmee een belangrijke steun in de rug. Een aantal aandachtspunten kunnen een goede plaats krijgen in de verdere uitwerking, het wetsvoorstel en aanpalende trajecten. Het rapport kan daarmee een belangrijke rol spelen in het overtuigen van onze interne en externe partners.

Proces

- In bijlage 3 vindt u een toelichting op het doorlopen proces bij de herziening van de bekostiging tot nu toe.
- We lichten uit dat PwC in opdracht van het ministerie in 2025 twee onderzoeksrapporten heeft opgesteld waarin verschillende mogelijkheden voor de nieuwe bekostiging zijn verkend en doorgerekend. Deze rapporten zijn door uw ambtsvoorgangers met begeleidende brieven aangeboden aan de

Tweede Kamer. Het eerdere advies van de commissie herziening bekostiging mbo is ook met de Kamer gedeeld. Mogelijke alternatieve bekostigingselementen die in te beperkte mate bijdragen aan het behalen van inhoudelijke doelen en de complexiteit en onvoorspelbaarheid onnodig vergroten, zijn in deze fase reeds afgevallen.

- Uw definitieve voorstel voor de bekostiging wordt opgenomen in een Kamerbrief. Hierin wordt een breder beeld geschetst over het gehele financiële instrumentarium van het mbo. In juni volgt het onderradentraject en de MR, waarna het voorstel eind juni naar de Kamer wordt gestuurd.
- De brief wordt afgestemd met de directie ho&s, die gelijktijdig bezig is met een verkenning naar een mogelijke herziening van de bekostiging in het hbo en wo.
- We zoeken naar een gelegenheid eind mei of begin juni om alle mbo-instellingen te informeren over uw besluit en de herverdeeleffecten voor individuele instellingen. U kunt dan met mbo-bestuurders in gesprek over uw besluit.
- Het wijzigen van de mbo bekostiging vergt een wetswijziging. Daarom wordt kort na het verzenden van de Kamerbrief de internetconsultatie gestart. Vervolgens zullen in 1,5 tot 2 jaar de formele stappen van het wetgevingsproces worden doorlopen.
- De invoering van het wetsvoorstel wordt voorzien in 2029.
- Parallel aan de herziening van de bekostiging wordt er gewerkt aan het pact Opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst. Hier kan de invulling van het samenwerkingsbudget – inclusief het stellen en vormgeven van landelijke kaders - bij worden betrokken.
- Andere besluiten die nodig zijn om de financiële inzet voor het mbo te bepalen, die met u zijn besproken op 8 april, worden binnenkort separaat voor besluitvorming aan u voorgelegd.

Krachtenveld

- De aanleiding en daarmee de noodzaak voor de herziening wordt breed gedragen door betrokken partijen en partijen in de Tweede Kamer.
- De partijen denken naast deze gedeelde basis verschillend over hoe de herziene bekostiging precies vorm moet krijgen.
- De MBO Raad is groot tegenstander van de factor voor opleidingen met hoge maatschappelijke waarde en zal naar verwachting positief reageren op het afzien van de factor. De MBO Raad zal in hun lobby het belang van een vast deel in het macrokader bij de invoering van de vaste voet benadrukken. Doordat het mbo-landschap divers is kunnen verschillen in de standpunten van de individuele mbo-instellingen over het besluit verwacht worden. Scheidslijnen kunnen ontstaan tussen de Randstad en de regio's met dalende studentenaantallen en tussen beroepscolleges en roc's.
- VNO-NCW/MKB Nederland pleit voor het belang van een stabiele bekostiging en zien graag een vast bedrag (ongeacht van de studentenaantallen) per instelling voor de aankomende vijf jaar. Daarnaast zijn de werkgevers voorstander van gerichte prestatiesturing en meer zicht op de resultaten die instellingen behalen met hun middelen. VNO-NCW/MKB Nederland is voorstander van meer aandacht voor opleidingen met hoge maatschappelijke relevantie. VNO-NCW gaat naar verwachting negatief reageren op het verkleinen van het budget voor kwaliteitsafspraken en het afzien van de factor

voor opleidingen met hoge maatschappelijke waarde. Daarnaast zullen zij het belang benadrukken van een stevig pact met de MBO Raad om invulling te geven aan de regioplannen.

- AOb/BVMBO vindt het belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in de kwaliteit van het onderwijs. Naast het onderschrijven van het belang van toegankelijkheid en stabiliteit wordt in hun lobby verwacht dat de docenten kritiek leveren op de keuze om de lumpsumsystematiek te behouden en de omvang van de opgavegerichte aanvullende middelen te verkleinen.
- Door de dalende studentenaantallen is JOBmbo bezorgd over de nabijheid van het mbo in de regio en de reistijden voor de studenten. Studenten hechten een groot belang aan de keuzevrijheid bij hun studiekeuze. JOBmbo reageert naar verwachting daarom positief op het afzien van directe sturing op opleidingen met een grotere maatschappelijke relevantie via de bekostiging. Studenten geven aan dat bijvoorbeeld de studiefinanciering en schoolkosten voor hen relevanter zijn dan de wijze van bekostiging.
- In de Tweede Kamer is er nog geen uitvoerig debat gevoerd over de herziening van de bekostiging. De leden Biekman (D66), Tseggai (GroenLinks-PvdA) en Raijer (PVV) zijn benoemd als lid van de voorbereidingsgroep herziening bekostiging mbo. Tot nu toe zijn er signalen dat er breed wordt gehecht aan stabiliteit, het verminderen van ondoelmatige concurrentie en de toegankelijkheid en leefbaarheid van regio's. De Kamer lijkt verdeeld op sturing op maatschappelijke relevantie in de bekostiging. Met name de VVD heeft zich tot nu toe uitgesproken als voorstander en GroenLinks-PvdA als tegenstander.

Voorbeeld toegankelijkheid

- Instellingen in regio's met fors dalende studentenaantallen nemen verschillende maatregelen om kwalitatief goed, toegankelijk en divers onderwijs in de regio te behouden.
- Nu ontvangen deze instellingen tijdelijke middelen vanuit de regeling aanvullende middelen daling studentenaantallen mbo. Ter illustratie van de maatregelen die instellingen nemen hebben we een voorbeeld uit Zeeland opgenomen.
- De herziene bekostiging dient een structurele oplossing te bieden voor het behoud van een toegankelijk mbo in de regio. Daarmee kunnen dit soort maatregelen ook in de toekomst gefinancierd worden.

Regiohubs voor korte reistijden in Zeeland
De reistijd is voor veel studenten in Zeeland hoog opgelopen. Om reisafstanden naar schoollocaties te verkleinen, richt Scalda op meerdere plaatsen in Zeeland zogenoemde 'regiohubs' in. De hubs zijn ten opzichte van de reguliere schoollocaties decentraal gelegen en dragen dus bij aan 'thuisnabij' onderwijs. Er is reeds een hospitality-hub opgezet in Zierikzee, met een netwerk van bedrijven. Vier dagen per week vindt het leren van 30 Scalda-studenten plaats op hun leerwerkplek en één dag op de schoollocatie in Zierikzee. Met het aanvullende budget - uit de regeling - wil Scalda ook regiohubs inrichten op onder meer het eiland Tholen (zorgprofessional, kindprofessional en helpende zorg en welzijn), in Terneuzen (tandarts-, dokters- en apothekersassistent) en in Colijnsplaat (agrarische opleidingen rond teelt en productie). De beschikbaarheid van het mbo op Schouwen-Duiveland, Tholen en in Zeeuws-Vlaanderen levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en het in Zeeland houden van studenten.

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van
Persoonsgegeven
Persoonsge..

Datum
19 mei 2026

Referentie
63881263

Bijlagen
2

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ, WJZ

Operationalisering en juridische houdbaarheid herziening bekostiging mbo

Aanleiding

Eerder bent u akkoord gegaan met het voorstel om de mbo-bekostiging te wijzigen (zie bijlage 1). Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op de nadere operationalisering van dit voorstel, waarbij opvolging is gegeven aan een aantal elementen uit het advies van de reviewcommissie. Tevens vindt u in de toelichting antwoord op uw vragen n.a.v. de eerdere nota over vormgeving van de bekostiging (bijlage 1).

Wij ontvangen de nota graag uiterlijk donderdag(ochtend) 28 mei retour, zodat we eventuele vragen en/of opmerkingen kunnen verwerken in de Kamerbrief waar de herziening van de bekostiging in landt. Deze brief zullen we meegeven in de weekendtas van 29 mei, omdat deze de week daarop moet worden aangeleverd voor de voorportalen en onderraden.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de operationalisering voor de eerder vastgestelde wijzigingen in de herziening van de mbo-bekostiging. Het gaat om het vaststellen van:

1. Vaste voet.
2. Toegankelijkheidsopslag.
3. Prijsfactoren.
4. Maatwerkregeling.
5. Overgangsregeling.

Bij de kernpunten vindt u de exact voorgestelde operationalisering. Bij de operationalisering van de toegankelijkheidsbijdrage stellen wij een alternatief voor, rekening houdend met de inbreng van de MBO Raad in het BO van 20-5, t.a.v. de omgang met beroepscolleges in krimpregio's.

Na uw eerdere akkoord op de wijzigingen in de bekostiging (zie bijlage 1), is uw besluit op de operationalisering ook nodig, omdat deze invulling de precieze herverdeeleffecten per instelling bepaalt. Dit besluit moet nu genomen worden om te kunnen verwerken in de Kamerbrief en de instellingen te kunnen informeren over de herverdeeleffecten op instellingsniveau. Dit tijdpad maakt het mogelijk om, via het wetstraject, de herziening per 2029 in te kunnen laten gaan.

Kernpunten

Onderbouwing operationalisering
Een uitgebreidere toelichting op de operationalisering vindt u in bijlage 2.

1. Vaste voet

Bent u akkoord met de volgende operationalisering van de vaste voet?

a) Een omvang van de totale vaste voet van 25% van de bekostiging mbo-instellingen.

b) Een verdeling van dit bedrag o.b.v. een vijfjaarlijks gemiddelde over de bekostigingsjaren 2021-2025.

- Een omvang van 25% van de bekostiging[1] sluit aan bij de vaste kostenstructuur van de instellingen.[2]
- Er is voor gekozen om in de verdeling te werken met een vijfjaarlijks gemiddelde i.p.v. één jaar om te voorkomen dat er voor een instelling een afwijkend jaar wordt geprikt, bijv. i.v.m. een fusie of corona.
- Er wordt gekozen voor een gemiddelde over de jaren 2021-2025 omdat:
    - Er met de (op dit moment) meest recente studentenaantallen wordt gewerkt.
    - Hiermee tegemoet wordt gekomen aan de opmerkingen van de reviewcommissie over het gericht sturen op krimp: het herverdeeleffect van de vaste voet is over deze jaren wat lager dan wanneer er bijvoorbeeld gekozen wordt voor de start van de krimp op macroniveau (in het jaar 2020, dit is bekostigingsjaar 2022). Hierdoor wordt de toegankelijkheidsopslag iets hoger dan wanneer voor een vaste voet in eerdere jaren was gekozen, om zo voldoende herverdeeleffect voor deze instellingen te bewerkstellingen. De toegankelijkheidsopslag werkt gerichter dan de vaste voet.
    - Bijkomende voordelen zijn dat hiermee het aantal maatwerkinstellingen zo beperkt mogelijk blijft en dat de negatieve herverdeeleffecten evenrediger over de gehele sector (zowel roc's als beroepscolleges) wordt verdeeld.
- De reviewcommissie adviseerde eerder om de vaste voet van 25% ook in het macrokader te verwerken. Hierover lopen momenteel de gesprekken met het ministerie van Financiën. Op dit moment is ca.

[1] Het gaat hier om de rijksbijdrage en wachtgelden excl. aandeel vavo in 2029.
[2] Zie rapport PwC 'Ondersteuning herziening bekostiging mbo' (link).

15% van het macrokader al een vast bedrag (studentonafhankelijk). De huidige middelen voor de kwaliteitsafspraken (ca. 10% van de begroting) zijn op dit moment ook een vast bedrag. Wanneer (een deel van) van deze middelen wordt overgeheveld naar de bekostiging en studentonafhankelijk blijft, wordt het vaste bedrag in de bekostiging verder verhoogd.
- De vaste voet wordt éénmalig berekend. Daarna is het een vast bedrag in euro's, dat alleen gewijzigd wordt i.v.m. de toekenning van jaarlijkse loon- en prijsbijstelling (lpo).

2. Toegankelijkheidsopslag

Bent u akkoord met de volgende operationalisering van de toegankelijkheidsopslag?

a) De opslag komt beschikbaar voor instellingen waarvan meer dan 50% van het aantal studenten afkomstig is uit de geselecteerde krimpregio's.
b) Een omvang van de toeslag van € 85 miljoen.
c) De instellingen die in aanmerking komen voor de toeslag worden in drie groepen verdeeld die een verschillende bijdrage krijgen: basis (6%); grote instellingen (4%); langdurige krimp i.c.m. een uitgestrekt verzorgingsgebied (11%).

Eerder adviseerden wij u om de toegankelijkheidsopslag alleen beschikbaar te stellen voor roc's. Naar aanleiding van uw gesprek met de MBO Raad op 20 mei adviseren wij u om hiervan af te wijken en alleen rekening te houden met het aantal studenten dat afkomstig is uit de geselecteerde krimpregio's, zie punt a.

- Eerder is geadviseerd om de toegankelijkheidsopslag toe te kennen aan roc's in een select aantal arbeidsmarktregio's, omdat zij primair verantwoordelijk zijn voor de toegankelijkheid in een regio. Primair verantwoordelijk voor de toegankelijkheid werd gedefinieerd wanneer 50% van het aantal studenten van een roc afkomstig is uit de geselecteerde krimpregio's (zie bijlage 1).
- Mede naar aanleiding van uw gesprek met de MBO Raad op 20 mei adviseren wij om de afbakening van roc's te laten vervallen, waardoor ook beroepscolleges in aanmerking komen voor de opslag. Wij adviseren wel om de grenswaarde van 50% van het aantal studenten dat afkomstig is uit de geselecteerde krimpregio's te handhaven.
- Met deze wijziging komen instellingen die voor het merendeel van hun (studentafhankelijke) financiering afhankelijk zijn van studenten uit de geselecteerde krimpregio's wel in aanmerking voor de opslag (i.c. Zone.College), maar instellingen die een te kleine rol hebben voor het garanderen van de toegankelijkheid in de regio niet. Er zijn namelijk instellingen die primair in een niet-krimpregio gevestigd zijn en een

locatie hebben met één tot een beperkt aantal opleidingen in een krimpregio. Zij zijn daarmee te beperkt verantwoordelijk voor het garanderen van de toegankelijkheid in deze regio's, waardoor een extra opslag niet nodig is. Deze instellingen hebben uiteraard wel profijt van de algemene vaste voet.
- Met deze wijzigingen komt u tegemoet aan het principiële bezwaar van het maken van een onderscheid tussen roc's en beroepscolleges. Alle instellingen met vergelijkbare toegankelijkheidsopgaven worden gelijk gecompenseerd. Deze wijziging t.o.v. de eerdere inzet kan op steun rekenen van het bestuur van de MBO raad en is qua extra herverdeeleffecten goed in te passen.

- De selectie van de regio's is gebaseerd op analyse van de krimp (zie ook bijlage 2) en komt overeen met de regio's uit het Nationaal Programma Vitale Regio's. Het gaat om de arbeidsmarktregio's Achterhoek, Twente, Groningen, Drenthe, Friesland, Noord-Holland Noord, Zeeland en Noord- Midden- en Zuid-Limburg. Andere regio's met dalende studentenaantallen komen niet voor de opslag in aanmerking.
- De volgende instellingen maken daardoor aanspraak op de toeslag: Graafschap College, ROC van Twente, Alfa-college, Noorderpoort, DC Terra, Firda, Talland College, VONK, Scalda, Gilde opleidingen, VISTA college en Zone.College.
- De toegankelijkheidsopslag beslaat in totaal € 85 miljoen en wordt in drie categorieën toebedeeld. Voor de geselecteerde instellingen resulteert dit in één vast bedrag (vaste voet + toegankelijkheidsopslag).
- De drie categorieën worden als volgt bepaald:
    - Alle instellingen ontvangen een basisopslag van 6% van hun rijksbijdrage in 2026.
    - Grote instellingen (>€ 135 miljoen in 2026) krijgen een lager percentage van 4%, gezien de efficiencyvoordelen die zij o.b.v. hun schaal kunnen behalen. Het gaat hier om ROC van Twente, Firda en Talland College.
    - Instellingen met langdurige krimp (krimp gestart voor 2015) en die een uitgestrekt gebied moeten bedienen (gemiddelde reistijd >60 minuten over de jaren 2021-2025) krijgen een hogere toeslag van 11%. Dit omdat zij door de lange krimp hun efficiencymogelijkheden al hebben uitgeput en meer locaties in de lucht moeten houden gezien de omvang van hun achterland. Het gaat hier om DC Terra, Scalda en Gilde opleidingen.
    - De instellingen die niet tot deze twee laatste categorieën behoren, behouden het basispercentage van 6% (Graafschap College, Alfa-college, Noorderpoort, VONK, VISTA college en Zone.College).

3. Prijsfactoren

Bent u akkoord met de volgende operationalisering van de vereenvoudiging van de prijsfactoren?

a) Vereenvoudiging naar drie factoren: basis 1,0 (huidige factoren 1,0-1,2); hoog 1,3 (huidige factoren 1,3-1,5); top 1,6 (huidige factoren 1,6-1,8).

- Er is gekozen voor drie factoren met de waarde van 1,0; 1,3 en 1,6 omdat dit op stelselniveau de minste herverdeeleffecten teweeg brengt.
- Drie factoren komt overeen met het aantal prijsfactoren dat wordt gehanteerd in het hbo en wo.

4. Maatwerkregeling

Bent u akkoord met de volgende operationalisering van de maatwerkregeling?

a) € 1,6 miljoen van de lumpsum wordt ingezet voor een beperkt aantal instellingen om een herverdeeleffect van ten hoogste -4% te garanderen.

- Instellingen komen in aanmerking voor maatwerk wanneer zij een groter herverdeeleffect hebben dan -4% en ontvangen hun bijdrage als een vast bedrag. Het maatwerk is daarmee een structureel vast bedrag, dat alleen wordt geïndexeerd met de jaarlijkse loon- en prijsbijstelling (lpo).
- Het maatwerk wordt gefinancierd uit de € 85 miljoen die beschikbaar is voor de toegankelijkheidsopslag: na het toerekenen van die opslag, blijft er nog ca. € 2,5 miljoen over, waar het maatwerk uit betaald wordt.
- De financiële positie van instellingen wordt jaarlijks gemonitord. In de voorziene evaluatiemomenten na vijf en tien jaar zal o.a. worden bezien of de maatwerkregeling nog passend is (zie ook de toelichting).

5. Overgangsregeling

Bent u akkoord met de volgende operationalisering van de overgangsregeling?

a) De overgangsregeling in te zetten voor de jaren 2029-2032, met een ritme van respectievelijk 75%, 50%, 25%, 0%.
b) Incidenteel € 50 miljoen extra in te zetten voor de instellingen die de toegankelijkheidsopslag ontvangen en dit bedrag te dekken uit de CA-reeks voor het regionaal programma dat eerder voor gemeenten was bestemd.

    - Over punt 5b kan eventueel ook op een later moment worden besloten, gezien de wijziging van de (doelgroep van de) besteding van de middelen. Wij adviseren u echter om dit nu gelijk mee te nemen, zodat er een totaalpakket aan de instellingen kan worden geschetst.

- De herziene bekostiging gaat in per 2029. Het voorstel is om een overgangsregeling te maken die betrekking heeft op de rijksbijdrage en het wachtgeld (excl. vavo) van vier jaar, met een ritme van 25% per jaar. Dit betekent dat de overgangsbekostiging in 2029 75% van het herverdeeleffect tussen de oude en herziene bekostiging in 2029 compenseert, in 2030 50%, in 2031 25% en in 2032 0%.
- Deze regeling zorgt voor een herverdeeleffect van het overgangsjaar 2029 van ten hoogste -1% per jaar voor de instellingen (zie ook bijlage 2). Dit zorgt ervoor dat de negatieve herverdeeleffecten behapbaar zijn voor de instellingen.
- De overgangsbekostiging is budgetneutraal: de herverdeeleffecten van de plussen en minnen heffen elkaar op.
- Voor de instellingen die de toegankelijkheidsbijdrage ontvangen geldt echter dat dit ingroeipad ervoor zorgt dat zij later hun benodigde middelen ontvangen. Dit kan ertoe leiden dat deze instellingen extra in de knel komen en keuzes moeten maken ten nadele van de breedte en kwaliteit van het opleidingsaanbod, voordat zij de toegankelijkheid van een breed aanbod kunnen garanderen.
- Daarom is het voorstel om voor deze instellingen een extra bedrag beschikbaar te stellen:
    - Instellingen met een hoog tarief (Scalda, Gilde opleidingen en DCTerra) ontvangen voor de jaren 2029, 2030 en 2031 de volledige rijksbijdrage volgens de nieuwe bekostiging, omdat zij beperkte reserves hebben gezien de langdurige krimp waar zij mee te maken hebben. Deze instellingen hebben geen ruimte meer voor extra efficiencyslagen.
    - De overige instellingen die een toegankelijkheidsbijdrage ontvangen wordt in 2029 de overgangsbekostiging aangevuld tot minimaal het huidige niveau van de krimpregeling, zodat er geen tijdelijke terugval in middelen optreedt ten opzichte van 2028.
- Deze middelen worden extra toegevoegd aan de overgangsbekostiging voor deze instellingen. Het voorstel is om dit te doen vanuit de CA-

middelen die voorzien waren voor het compenseren van de bezuiniging van 10% op de SPUK voor het regionaal programma VSV:

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Regionaal programma	0	12	12	12	12	2
Totaal beschikbaar	**0**	**12**	**12**	**12**	**12**	**2**
Kasschuif	0	-12	-12	16	3	5
Totaal per jaar	**0**	**0**	**0**	**28**	**15**	**7**

Uitvoerbaarheid

- Tijdens de laatste bespreking rezen vragen over de uitvoerbaarheid van de herziening van de bekostiging. Er heeft sinds de start van het traject afstemming plaatsgevonden met DUO. De voorgestelde wijzigingen in de bekostiging zijn in de basis voor DUO uitvoerbaar.
- We zijn nu in de fase terecht gekomen waarin de uitwerking meer en detail vorm krijgt (‘onder de motorkap’). Over de precieze vormgeving en uitwerking van de toegankelijkheidsopslag en met name het maatwerk in combinatie met de overgangsbekostiging zijn we constructief met elkaar in gesprek. We zoeken gezamenlijk naar een technische vormgeving die zo eenvoudig mogelijk, juridisch houdbaar, uitvoerbaar en transparant naar de instellingen is. Onze inschatting is dat we hier goed uitkomen.
- DUO zal in de uitvoeringstoets op het wetsvoorstel daarover een finaal oordeel geven.

Juridische houdbaarheid

- Tijdens de bespreking van 23 april j. heeft u vragen gesteld over de juridische houdbaarheid van het voorstel, die met name gericht waren op de toegankelijkheidsopslag. Mogelijk neemt het risico op bezwaar- en beroepsprocedures daardoor toe, nu slechts een beperkt aantal instellingen deze opslag zal ontvangen, en onderscheid wordt gemaakt in de hoogte van de opslag.
- Er is met WJZ zorgvuldig naar de vormgeving van toegankelijkheidsopslag gekeken en het voorstel is naar hun inschatting op dit moment voldoende juridisch houdbaar.
- Hierbij merken wij op dat de uiteindelijke houdbaarheid altijd pas blijkt bij een eventuele bezwaar- en beroepsprocedure. Daarnaast is het wetgevingstraject, waaronder de advisering van de Raad van State, er ook op ingericht om het voorstel nog verder beleidsmatig aan te scherpen en juridisch te toetsen.
- Tijdens de bespreking is ook gesproken over een extra toetsing van de juridische houdbaarheid van het voorstel door de landsadvocaat. Of een dergelijke toetsing zinvol is, is op dit moment nog niet te zeggen.

Dit zal mede afhangen van de reacties in de internetconsultatie en van de uitvoeringstoets.
Wij adviseren u, in afstemming met WJZ, om te wachten met de beoordeling of een extra toets door de landsadvocaat wenselijk is, tot de consultatie- en toetsfase is afgerond en de daarin gegeven reacties in het voorstel zijn verwerkt. DUO geeft in overweging dan ook het overgangsrecht inclusief maatwerk te laten toetsen, gegeven de ervaring dat meer onderscheid over het algemeen meer beroep en bezwaar oplevert.

Toelichting

Herverdeeleffecten

- De herziening vindt budgetneutraal plaats. Het totale herverdeeleffect van het voorstel is op stelselniveau in 2026 naar verwachting € 70 miljoen, op een totaalbudget van circa € 5 miljard.
- De herverdeeleffecten per instelling in tabel 1 zijn uitgedrukt ten opzichte van de situatie waarin de bekostigingssystematiek ongewijzigd blijft.[3]
    - Groeiende instellingen, voornamelijk in de Randstad, kunnen hierdoor negatieve herverdeeleffecten hebben, maar nog steeds erop vooruitgaat ten opzichte van de bekostiging die zij in eerdere jaren ontving. Ze ontvangen 'minder meer'.
    - Op dit moment (cijfers 2026) zouden vijf instellingen[4] in aanmerking komen voor maatwerk, gezien zij een groter herverdeeleffect kennen dan -4%. Deze instellingen krijgen een gericht bedrag om tot een herverdeeleffect van -4% te komen. Het gaat in totaal om een bedrag van € 1,6 miljoen per jaar, die worden opgevangen binnen de € 2,5 miljoen die hier jaarlijks voor beschikbaar is.
    - Bedrijfsinformatie
    - Bedrijfsinformatie

[3] Er wordt hier gekeken naar de cijfers in 2026. Deze cijfers worden jaarlijks geüpdatet, zodat de instellingen op de hoogte blijven van het uiteindelijke herverdeeleffect in 2029. De cijfers uit 2026 zijn de meest realistische cijfers: wanneer we nu al naar 2029 zouden kijken ontstaan er naar verwachting grotere afwijkingen dan de jaarlijkse updates omdat de referentieraming per instelling in de toekomst een vertekend beeld geeft voor instellingen met een relatief hoog percentage bbl- of bol-studenten. De verhouding bol/bbl zorgt namelijk voor de meeste bijstellingen in de referentieraming.

[4] Het gaat om de Leidse instrumentmakers School (LiS); Nimeto, Grafisch Lyceum Utrecht; Sint Lucas; Hoornbeeck College. Op basis van de huidige ramingen zullen de LiS, Nimeto en het Grafisch Lyceum Utrecht in 2029 ook daadwerkelijk een groter herverdeeleffect dan -4% hebben en daarmee maatwerk ontvangen. De instellingen zijn gemarkeerd in de tabel. Het is onze verwachting dat de maatwerkeffecten kunnen worden opgevangen binnen de 3 mln. die momenteel beschikbaar is.

Tabel 1: herverdeeleffecten in 2026 per instelling

Groepering	Instelling	Herverdeeleffect in 2026
Forse krimp	Talland College	2,4%
	ROC van Twente	2,8%
	Firda	3,5%
	Zone.college	3,5%
	ROC Graafschap College	4,5%
	Noorderpoort	4,8%
	Alfa-college	4,8%
	Vonk	5,1%
	VISTA College	5,2%
	ROC Gilde Opleidingen	6,9%
	Drenthe College Terra	7,2%
	Scalda	9,4%
Roc's G4	Zadkine	-2,7%
	Albeda	-2,6%
	MBO Utrecht	-2,4%
	ROC Midden Nederland	-1,8%
	ROC Mondriaan	-1,4%
	ROC van Amsterdam / ROC van Flevoland	-0,9%
Beroepscolleges	Nimeto	-4,0%
	SOMA College	-4,0%
	Grafisch Lyceum Utrecht	-4,0%
	Leidse Instr Makers Sch	-4,0%
	SiNTLUCAS	-4,0%
	C I B A P	-3,6%
	Mediacollege Amsterdam Ma	-3,6%
	Grafisch Lyceum R'dam	-3,2%
	Lentiz	-3,0%
	Aeres (V) MBO	-2,3%
	HMC	-1,4%
	Yuverta	-1,3%
	SVO	-0,8%
	STC	PM
Roc's overig	Hoornbeeck College	-4,0%
	ROC Nova College	-3,2%
	Summa College	-2,5%
	Deltion College	-2,4%
	Curio	-2,2%
	Stichting Landstede	-2,1%
	ROC Nijmegen eo	-2,1%
	mboRijnland	-1,9%
	Yonder	-1,8%
	Koning Willem I College	-1,3%
	ROC A12	-1,3%
	ROC AVENTUS	-1,2%
	Rijn IJssel	-0,7%
	ROC Da Vinci College	-0,7%
	SG De Rooi Pannen	-0,4%
	MBO Amersfoort	-0,2%

ROC Ter AA	0,0%

- De hierboven gepresenteerde herverdeeleffecten zorgen voor gewenste herverdeeleffecten naar de krimpregio's en zijn goed te verklaren:
    - We verwachten dat deze orde van grootte van verschuiving van middelen zorgt voor het borgen van de toegankelijkheid in regio's waar die onder druk staat en tegelijkertijd te dragen is voor de instellingen die er op achteruit gaan. Grotere herverdeeleffecten leiden tot risico op kwaliteitsverlies op andere plekken in Nederland.
    - De instellingen die in aanmerking komen voor de toegankelijkheidsopslag in de krimpregio's krijgen allemaal een plus die toereikend is om een breed toegankelijk aanbod in de regio overeind te houden. Hierover hebben verdiepende gesprekken plaatsgevonden en berekeningen gemaakt met de betreffende instellingen.
    - De onderlinge verschillen bij de instellingen in de G4 worden verklaard door het verschillende opleidingsportfolio van de instellingen. Hierdoor pakt het effect van de vereenvoudiging van de prijsfactoren verschillend uit. Dit werkt door in het totale herverdeeleffect voor de instelling. Daarnaast verschilt de ontwikkeling van de studentenaantallen tussen de instellingen.
    - De negatieve herverdeeleffecten bij de beroepscolleges worden in een aantal gevallen bepaald door de vereenvoudiging van de prijsfactoren. Het is onze inschatting dat deze gevolgen te dragen zijn voor de instellingen, zeker in combinatie met de overgangsbekostiging en maatwerk (wanneer de instelling hier aanspraak op maakt).
    - Er is overeenstemming in de sector dat de beweging naar de krimpregio's nodig is. Deze herverdeeleffecten sluiten aan bij een verschuiving van middelen naar die plekken waar dit het hardste nodig is. Tegelijkertijd zullen individuele instellingen wellicht teleurgesteld zijn over het feit dat zij met een negatief herverdeeleffect te maken krijgen, in het bijzonder de instellingen die grenzen aan de gebieden met de sterkste krimp.
- De hierboven genoemde resultaten in tabel 1 zijn nog niet door DUO nagerekend en gevalideerd. Als extra controle worden de herverdeeleffecten niet alleen door DUO, maar ook door PwC nagerekend en gevalideerd. Dat gebeurt conform planning de komende tijd en kan eventueel tot (kleine) afwijkingen leiden van de

resultaten in tabel 1. De validatie is afgerond voor aanbieding van de Kamerbrief. De resultaten zijn voor ons voldoende betrouwbaar om te benutten voor de consultatie van de sector.
- We zoeken naar een gelegenheid tussen 1 en 12 juni om alle mbo-instellingen te informeren over uw besluit en de herverdeeleffecten voor individuele instellingen. U kunt dan met mbo-bestuurders in gesprek over uw besluit.

Vragen n.a.v. nota ter besluitvorming
In uw reactie op de eerdere nota ter besluitvorming (bijlage 1) stelde u enkele vragen die wij hieronder beantwoorden. Op uw vraag over het onderwijsaanbod in de regio komen wij graag mondeling bij u terug, zoals ook door u voorgesteld.

1. Effecten beroepscolleges: over welke beroepscolleges hebben we het?
    - U vindt de effecten voor de beroepscolleges in tabel 1.
2. De reviewcommissie beveelt aan om goed de vinger aan de pols te houden m.b.t. de effecten van de herziening. Is een evaluatie van vijf jaar niet te laat? Is er tussentijds een midterm voorzien?
    - De bekostiging is ervoor bedoeld dat instellingen (langetermijn)investeringen kunnen doen. Hiervoor is het noodzakelijk dat zij weten waar zij aan toe zijn en het stelsel voor een langere periode stabiel is. Een midterm is daarom niet voorzien.
    - Wel houdt de Inspectie van het Onderwijs (financieel) toezicht en is er informatie beschikbaar over bijvoorbeeld het onderwijsaanbod en reistijden. Daarnaast rapporteren de instellingen in hun jaarverslagen over hun (financiële) positie. Deze informatie blijven wij monitoren. Mochten hier signalen uit naar voren komen dat er instellingen ondanks de herziening in de problemen komen, dan kunnen we hierop ingrijpen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van
Persoonsg...
Perso...

Datum
22 mei 2026

Referentie
63939511

Bijlage
Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijke mbo

Aanlevering CSD - Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo

Aanleiding

U heeft besluiten genomen over de herziening van de bekostiging en de invulling van het financieel kader voor het mbo vanaf 2028. Met de bijgevoegde brief informeert u de Tweede Kamer over uw keuzes.

Om de brief voor de zomer te kunnen verzenden is uw akkoord uiterlijk 5 juni nodig. Vrijdag 5 juni is de deadline voor aanlevering bij de Commissie Sociaal Domein en Integratie (CSD). De brief staat geagendeerd voor de CSD van 15 juni. Geplande agendering in de MR is op 26 juni a.s.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u om akkoord te gaan met het aanbieden van de brief aan de CSD van 15 juni a.s.

Kernpunten

- In de brief schetst u het brede financiële kader voor het mbo vanaf 2028. Daarbij gaat u onder meer in op de herziening van de bekostiging, de inzet van de extra investeringen vanuit het Coalitieakkoord en het vervolg op de huidige Werkagenda en kwaliteitsafspraken in het mbo.
- De financiële keuzes die u maakt sluiten aan bij uw drie speerpunten voor het vervolgonderwijs, zoals eerder uiteengezet in de OCW Beleidsbrief 2026-2030: de basis op orde, goede randvoorwaarden voor studenten en talent voor de arbeidsmarkt van morgen.
- De belangrijkste maatregelen die u noemt zijn:
  - invoering van een vaste voet in de bekostiging om mbo-scholen;
  - een toegankelijkheidsopslag van € 85 miljoen voor mbo-scholen in regio's met sterk dalende studentenaantallen;
  - gerichtere inzet van de huidige kwaliteitsmiddelen met focus op arbeidsmarktrelevantie en carrièreperspectief van docenten. Er wordt onder meer € 200 miljoen beschikbaar gesteld voor regionale plannen van mbo-scholen;
  - leermiddelen worden vanaf 2029 gratis beschikbaar gesteld aan minderjarige mbo-studenten.
- Verder informeert de Kamer dat u in het najaar een besluit neemt over de inzet van jaarlijks € 148 miljoen voor een aantal structurele taken rond kwaliteit, begeleiding van studenten en mogelijk praktijkgericht onderzoek.

- Met FIN is de afspraak gemaakt dat het vaste budget in het macrokader voor het mbo wordt verhoogd tot ca. 25 procent. Daarmee krijgt het een vergelijkbare omvang als de vaste voet in de bekostiging van individuele scholen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de belangrijkste aanbeveling van de Reviewcommissie. Ook was dit punt een voorwaarde voor de MBO Raad om steun aan het pakket te kunnen geven.
- Afstemming met de FIN over de teksten in de brief vindt nog parallel plaats. We verwachten geen (grote) bezwaren, ook gezien het contact over bovenstaande afspraak.

Toelichting

Op woensdag 20 mei jl. heeft u over dit besluit een bestuurlijk overleg gevoerd met de MBO Raad. De uitkomsten van dit overleg zijn in de brief verwerkt. Naar aanleiding van het bestuurlijk overleg met de MBO Raad is het besluit op de volgende punten aangepast:

- Bij de toekenning van de toegankelijkheidstoeslag wordt nu geen onderscheid meer gemaakt tussen roc's en beroepscolleges in krimpregio's. Concreet heeft dit tot gevolg dat het groene beroepscollege Zone.college nu ook in aanmerking komt.
- De hoogte van het budget dat wordt gereserveerd voor het beschikbaar stellen van gratis leermiddelen is nu vastgesteld op € 80 miljoen per jaar.
- De hoogte van het budget voor het samenwerkingsbudget en de regioplannen is nu berekend op € 200 miljoen per jaar. Daarvan is € 50 miljoen per jaar bedoeld voor flexibilisering van het mbo. Het formele begin is 2029. Gezien de urgentie van het onderwerp wordt in 2028 gestart met een kopgroep van vooroplopende mbo-scholen.

Met de brief stuurt u ook de volgende rapporten aan de Kamer:

- Advies van de commissie bekostiging mbo.
- Evaluatie van de Wet samenwerkingscollege mbo en de Wet bestuurlijke samenwerking mbo, uitgevoerd door Berenschot.

Met het aanbieden van deze evaluatie en uw reactie daarop in de brief geeft u invulling aan de motie Peters en Bisschop over het vormen van een verticale scholengemeenschap (TK, vergaderjaar 2020–2021, 35 606, nr. 2).

Financiële gevolgen voor de mbo-scholen
De verwachte herverdeeleffecten zijn voor alle 54 mbo-scholen individueel berekend. De uitkomsten worden op 8 juni a.s. met de sector gedeeld. In de Kamerbrief worden alleen de verwachte herverdeeleffecten per type school gepresenteerd (roc vs. beroepscollege en mbo-scholen met en zonder toegankelijkheidstoeslag, zie pagina 9 van bijlage 2). Informatie op instellingsniveau wordt niet met de Kamer gedeeld.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van
Persoonsgegeven
Perso...

Datum
9 juni 2026

Referentie
64399719

Bijlagen
1. Nota ter besluitvorming – Operationalisering en juridische houdbaarheid herziening bekostiging mbo

2. Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ, WJZ

Mogelijke compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren

Aanleiding

N.a.v. uw gesprek over de herziening van de mbo-bekostiging met bestuurders bij de MBO Raad op 8 juni en de beleidsstaf op 9 juni vroeg u naar mogelijkheden voor extra compensatie voor beroepscolleges. In de mbo- bekostiging maken we geen onderscheid tussen roc's en beroepscolleges. Wel zou een eventuele compensatie van de ongewenste herverdeeleffecten door de vereenvoudiging van de prijsfactoren (voor zowel roc's als beroepscolleges) de negatieve herverdeeleffecten voor beroepscolleges dempen. In deze nota zijn er daarom twee opties hiervoor uitgewerkt.

Dit wordt nu aan u voorgelegd, zodat de uitkomst hiervan meegenomen kan worden in het ambtelijk voorportaal (de CSD) van maandag 15 juni waar de Kamerbrief over de herziening van de bekostiging mbo geagendeerd staat. Daarom dient de nota uiterlijk in de ochtend van 15 juni retour te zijn.

Geadviseerd besluit

Wij zien twee mogelijkheden om om te gaan met de ongewenste herverdeeleffecten door de vereenvoudiging van de prijsfactoren. Graag vernemen wij voor welke optie u kiest.

Optie 1
- U kiest nu voor het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren.

Optie 2
- U kiest ervoor om nu geen compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de prijsfactoren op te nemen in het pakket, maar houdt dit achter de hand voor tijdens de internetconsultatie op het wetsvoorstel, danwel voor de verwerking van de reacties hiervan.

Onder de kernpunten vindt u de voor- en nadelen van beide opties.
- Als u kiest voor optie 1 zijn er aanvullende besluiten nodig, doordat de operationalisering van verschillende elementen wijzigt. Deze vindt u eveneens in de kernpunten. Wij vragen u om, als u voor deze optie kiest, ook expliciet uw akkoord bij deze besluiten aan te geven.

- Als u kiest voor optie 2 blijft de operationalisering ongewijzigd t.o.v. uw eerdere besluit hierover (zie bijlage 1). Er zijn daarom geen aanvullende besluiten nodig als u voor deze optie kiest.

Belangrijke overwegingen bij uw keuze zijn:

- De uitvoering van het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren is nog niet getoetst op uitvoerbaarheid door DUO. Op basis van een eerste toelichting lijkt het uitvoerbaar, maar dit is op dit moment niet met zekerheid vast te stellen. Een definitief oordeel volgt in de uitvoeringstoets.
- Vanuit DUO wordt benadrukt dat er inmiddels al meerdere ingrepen zijn gedaan om de herverdeeleffecten te dempen (maatwerkopslag, dempen overgangseffecten). Dit leidt tot een complexe verdeling van de bekostiging. Deze complexiteit wordt verder vergroot met deze compensatie.
- Daarnaast zal, als u kiest voor optie 1, de juridische vormgeving plaatsvinden in een zeer krap tijdspad. Om invoering per 2029 te halen moeten de wetteksten voor internetconsultatie z.s.m. worden afgerond. Een artikel met deze compensatie moet dan heel snel worden uitgedacht/vormgegeven, waardoor een zorgvuldige doordenking van het artikel voor de internetconsultatie ontbreekt.
- Wanneer u kiest voor optie 1, is het nog steeds zo dat instellingen, ondanks de compensatie van een negatief herverdeeleffect door de prijsfactoren, op het totaalpakket van de herziening een negatief herverdeeleffect kunnen houden. Dit komt doordat deze instellingen een negatief herverdeeleffect hebben vanuit de vaste voet en de toegankelijkheidsopslag. Wel is het zo dat o.a. opleidingen in de zorg en techniek profijt hebben bij deze compensatie. U kunt wegen of u het effect van de compensatie groot genoeg vindt om het draagvlak voor de herziening verder te vergroten (zie tabel 2 onderaan deze nota voor de effecten per instelling).

Kernpunten

Optie 1: u kiest nu voor het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren.

Voordelen van deze optie:

- Wanneer voor deze optie gekozen wordt, zijn alle ongewenste negatieve herverdeeleffecten die we in beeld hebben gecompenseerd. Er zijn nog steeds instellingen met een negatief herverdeeleffect, maar deze herverdeling is doelbewust gecreëerd, ten gunste van de toegankelijkheid in specifieke regio's met sterk dalende studenten.
- Tijdens de presentatie van de herverdeeleffecten bij de MBO Raad op 8 juni, waren met name beroepscolleges vocaal over de prijsfactoren. Ook andere instellingen hebben nadrukkelijk aandacht gevraagd voor dit onderdeel in het pakket. De compensatie komt hieraan tegemoet: het heeft een dempend effect op de herverdeeleffecten die worden gepresenteerd aan de beroepscolleges. Ook de G4 profiteert hiervan.
- Negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren zitten o.a. in de zorg en techniek. Compensatie voorkomt een mogelijke negatieve prikkel op het aanbieden van opleidingen.

    - Dit geldt voor de opleidingen die nu reeds worden aangeboden. Wanneer een instelling deze opleiding in de toekomst start, ontvangen zij hier geen compensatie voor.
- Door de compensatie komen er minder instellingen in aanmerking voor de maatwerkopslag (drie i.p.v. zes instellingen).

Nadelen van deze optie:

- Instellingen die gecompenseerd worden hebben een kleiner negatief herverdeeleffect, maar behouden over het totaalpakket nog steeds een negatief herverdeeleffect. Mogelijk vinden (bepaalde groepen) instellingen dit effect onvoldoende en zullen zij extra maatregelen vragen. De compensatie van de negatieve herverdeeleffecten door de vereenvoudiging van de prijsfactoren heeft u dan niet meer achter de hand. Ook de middelen die hiervoor worden ingezet zijn niet meer beschikbaar om partijen tegemoet te komen in hun wensen m.b.t. het totaalpakket dat geschetst wordt in de Kamerbrief over stabiele financiering (zie bijlage 2).
- Het model wordt er complexer van, door de stapeling van verschillende opslagen waar instellingen in aanmerking voor kunnen komen. Dit staat haaks op de vereenvoudigingsopgave van o.a. DUO.
- De compensatie voor deze specifieke groep kan een precedent scheppen voor compensatie van andere specifieke (ontevreden) groepen, zoals de groene beroepscolleges, of voor specifieke (beleidsmatige) wensen in de prijsfactoren.
- De eerder gepresenteerde herverdeeleffecten (zonder deze compensatie) worden gevalideerd door DUO en PwC. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de nieuwe herverdeeleffecten op tijd kunnen worden gevalideerd voor de publicatie van de Kamerbrief en internetconsultatie.

Benodigde aanvullende besluiten bij optie 1

Als u voor deze optie kiest, zitten daar twee besluiten aan vast.

Gevraagd besluit als u voor optie 1 kiest:

1. Bent u akkoord met het herbestemmen van de structurele reeks van 12,2 mln. voor regionale programma's ten gunste van de compensatie van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren?
2. Bent u akkoord met het herbestemmen van 24 mln. uit het budget voor loopbaanbegeleiding (LOB) t.b.v. het dempen van de overgangseffecten voor instellingen die een toegankelijkheidsopslag ontvangen?

- Er is extra geld nodig voor de compensatie. U kunt ervoor kiezen om de structurele reeks in te zetten van 12,2 mln. vanuit het coalitieakkoord voor het herinvesteren van de SPUK-taakstelling voor het regionaal programma vsv. Dit budget komt overeen met het bedrag dat per jaar benodigd is voor de compensatie (zie tabel 1).
- Als u hiermee akkoord gaat heeft dit gevolgen voor eerdere keuzes die u gemaakt heeft (zie overgangsregeling in bijlage 1):
    - Om de herverdeeleffecten voor instellingen behapbaar te maken heeft u ingestemd met een overgangsregeling. Deze regeling zorgt ervoor dat instellingen in 2029 75% van het herverdeeleffect tussen de oude

en herziene bekostiging gecompenseerd krijgen, in 2030 50%, in 2031 25% en in 2032 0%.
    - Deze regeling zorgt voor een herverdeeleffect van het overgangsjaar 2029 van ten hoogste -1% per jaar voor de instellingen. Dit zorgt ervoor dat de negatieve herverdeeleffecten behapbaar zijn voor de instellingen.
    - De overgangsbekostiging is budgetneutraal: de herverdeeleffecten van de plussen en minnen heffen elkaar op.
    - Voor de instellingen die de toegankelijkheidsopslag ontvangen geldt echter dat dit ingroeipad ervoor zorgt dat zij later hun benodigde middelen ontvangen. Dit kan ertoe leiden dat deze instellingen extra in de knel komen en keuzes moeten maken ten nadele van de breedte en kwaliteit van het opleidingsaanbod, voordat zij de toegankelijkheid van een breed aanbod kunnen garanderen.
    - Daarom heeft u eerder 50 mln. incidenteel bestemd voor het dempen van de overgangseffecten bij instellingen met een toegankelijkheidsopslag. De dekking hiervan komt uit de reeks van 12,2 mln. voor het regionaal programma, die nodig is voor de dekking van de compensatie van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren. De reeks bevat onvoldoende middelen om zowel de negatieve herverdeeleffecten door de prijsfactoren te dekken, als het dempen van de overgangseffecten te kunnen betalen. Hiervoor komt u 24 mln. tekort.
        - Mocht u zowel de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren als het dempen van de overgangseffecten volledig willen compenseren, dan kunt u ervoor kiezen om 24 mln. uit 2028 van het budget voor loopbaanbegeleiding (LOB) hiervoor te bestemmen. De LOB regeling loopt namelijk t/m 2027.
        - Wanneer u ervoor kiest om deze 24 mln. van LOB niet in te zetten, is er slechts 2x 12 mln. van het regionaal programma beschikbaar voor het dempen van de overgangseffecten en zal deze demping dus in beperktere mate plaatsvinden.
- Deze optie heeft ook gevolgen voor de operationalisering van de toegankelijkheidsopslag en maatwerkopslag (zie Toelichting).

Tabel 1 – Budgettaire tabel bij aanvullende besluitvorming optie 1

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Dekking: Regionaal programma	0	12	12	12	12	12
Dekking: LOB	0	0	24	0	0	0
Totaal beschikbaar	**0**	**12**	**40**	**12**	**12**	**12**
Kasschuif	0	-12	-40	29	15	8
Totaal beschikbaar na kasschuif	**0**	**0**	**0**	**41**	**27**	**20**
Inzet t.b.v. compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren	*0*	*0*	*0*	*12*	*12*	*12*
Inzet t.b.v. dempen overgangsregeling	*0*	*0*	*0*	*27*	*14*	*7*

Optie 2: u kiest ervoor om nu geen compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de prijsfactoren op te nemen in het pakket, maar houdt dit achter de hand voor tijdens de internetconsultatie op het wetsvoorstel, danwel voor de verwerking van de reacties hiervan.

Voordelen van deze optie:
- Deze optie geeft de tijd om de uitvoeringsconsequenties en juridische teksten (beter) te onderbouwen en voorkomt fouten door een gehaast proces. Het later corrigeren van fouten kan leiden tot vertraging in het wetgevingsproces, wat het (strakke) tijdspad naar 2029 verder onder druk zet.
- Daarnaast kunnen nog meer alternatieven onderzocht worden voor een meer gerichte compensatie (voor beroepscolleges), die het stelsel mogelijk minder complex maken en beter aansluiten bij de probleemanalyse.

Nadelen van deze optie:
- U laat ruimte voor debat op de negatieve herverdeeleffecten van de prijsfactoren en daarmee het draagvlak onder het totaalpakket.
- Het staat nog niet vast waar de herverdeeleffecten voor de instellingen precies uit zijn opgebouwd. Immers kan dit nog beïnvloed worden door een compensatie op een later moment.
    - De herverdeeleffecten zullen de aankomende jaren sowieso nog wijzigen door de updates van de nieuwe referentieramingen.

Overwegingen:
- U kunt overwegen om, als u voor deze route kiest, eventueel al een zin in de Kamerbrief op te nemen waarin u nog kijkt naar ongewenste herverdeeleffecten.
- Daarnaast kunt u overwegen om een expliciete vraag hierover op te nemen bij de internetconsultatie.
    - De fase van de internetconsultatie, en later bijvoorbeeld n.a.v. het advies van de Raad van State, zijn ook bedoeld als weegmoment om te zien of het voorstel nog aanpassing behoeft. Het opnemen van een extra compensatie is een voorbeeld van een dergelijke aanpassing.

Toelichting

- In tabel 2 onderaan deze notitie vindt u de gevolgen van deze optie voor de herverdeeleffecten op alle instellingen. De beroepscolleges zijn blauw gemarkeerd. Hierbij is alleen het negatieve herverdeeleffect als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren gecompenseerd.
    - Instellingen die een positief herverdeeleffect hebben door deze vereenvoudiging, behouden dit voordeel. Zij worden niet (negatief) gecompenseerd.
    - De herverdeeleffecten inclusief de gevolgen van de compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren zijn, vanwege het korte tijdsbestek, nog niet gevalideerd door DUO en/of PwC. Onze inschatting is dat de

herverdeeleffecten betrouwbaar zijn, omdat ze voortbouwen op de eerder gevalideerde herverdeeleffecten (excl. compensatie).

- Zes instellingen krijgen in de situatie zonder compensatie een maatwerkopslag. Zij zijn gemarkeerd met een *. Het verschil met en zonder compensatie is gebaseerd op de cijfers die de instellingen gezien hebben (-4,0%). Het verschil met het feitelijke herverdeeleffect is dus groter en is opgenomen in de kolom 'Verschil zonder maatwerk'. Als de compensatie wordt toegekend, zijn er nog drie instellingen die naar verwachting een maatwerkopslag zullen ontvangen (Nimeto, Hoornbeeck, Grafisch Lyceum Utrecht).
- Het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren heeft gevolgen voor de operationalisering van het totaalpakket van de herziening. Er zijn aanpassingen nodig om op de benodigde herverdeeleffecten uit te komen voor de instellingen in regio's met sterk dalende studentenaantallen. De compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de prijsfactoren heeft namelijk invloed op de hoogte van de bedragen die zij ontvangen. De inhoudelijke onderbouwing van deze opslagen wijzigt niet (zie toegankelijkheidsopslag en maatwerkopslag in bijlage 1).
    - De hoogte van de toegankelijkheidsopslag wordt aangepast van 85 mln. naar 81 mln.
    - De percentages van de drie groepen instellingen die de toegankelijkheidsopslag ontvangen worden als volgt aangepast:
        - Basis: blijft 6%.
        - Grote instellingen: blijft 4%.
        - Instellingen met langdurige krimp i.c.m. een uitgestrekt verzorgingsgebied: van 11% naar 10,5%.
    - De hoogte van de maatwerkopslag wordt aangepast van 1,6 mln. naar 0,4 mln.
    - Het totale herverdeeleffect van de gehele herziening komt met de compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de vereenvoudiging van de prijsfactoren op 66 mln.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Tabel 2 - Herverdeeleffecten met en zonder compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren

Instelling	Herverdeeleffect zonder compensatie prijsfactoren	Herverdeeleffect met compensatie prijsfactoren	Verschil	Verschil zonder maatwerk
Stichting Landstede	-2,1%	-0,6%	1,5%	
SOMA College*	-4,0%	-2,7%	1,3%	1,3%
C I B A P	-3,6%	-2,3%	1,3%	
SiNTLUCAS*	-3,9%	-3,0%	1,0%	1,1%
Mediacollege Amsterdam Ma	-3,5%	-2,7%	0,8%	
Grafisch Lyceum R'dam	-3,1%	-2,4%	0,7%	
ROC A12	-1,2%	-0,6%	0,6%	
Albeda	-2,6%	-2,0%	0,6%	
Yonder	-1,8%	-1,2%	0,5%	
Aeres (V) MBO	-2,3%	-1,8%	0,5%	
ROC Da Vinci College	-0,6%	-0,2%	0,4%	
Leidse Instr Makers Sch*	-3,9%	-3,5%	0,4%	4,4%
ROC Nova College	-3,2%	-2,8%	0,4%	
mboRijnland	-1,9%	-1,5%	0,4%	
Drenthe College Terra	7,3%	7,6%	0,4%	
ROC Gilde Opleidingen	6,9%	7,3%	0,4%	
ROC Nijmegen eo	-2,1%	-1,8%	0,3%	
Alfa-college	4,9%	5,1%	0,3%	
VISTA College	5,2%	5,5%	0,3%	
ROC Midden Nederland	-1,8%	-1,6%	0,2%	
Rijn IJssel	-0,7%	-0,5%	0,2%	
MBO Utrecht	-2,4%	-2,2%	0,2%	
Curio	-2,2%	-2,0%	0,1%	
Noorderpoort	4,8%	4,9%	0,1%	
Firda	3,5%	3,6%	0,1%	
ROC AVENTUS	-1,2%	-1,1%	0,1%	
Koning Willem I College	-1,2%	-1,2%	0,0%	
SG De Rooi Pannen	-0,4%	-0,4%	0,0%	
HMC	-1,3%	-1,3%	0,0%	
Lentiz	-3,0%	-3,0%	0,0%	
Yuverta	-1,2%	-1,2%	0,0%	
ROC van Amsterdam / ROC van Flevoland	-0,9%	-0,9%	0,0%	
Deltion College	-2,3%	-2,3%	0,0%	
MBO Amersfoort	-0,2%	-0,2%	0,0%	
Summa College	-2,4%	-2,4%	0,0%	
STC	7,1% (PM)	7,1% (PM)	0,0%	
Zadkine	-2,6%	-2,6%	0,0%	
ROC van Twente	2,9%	2,9%	0,0%	
SVO	-0,7%	-0,7%	0,0%	
Zone.college	3,5%	3,6%	0,0%	
ROC Graafschap College	4,5%	4,5%	0,0%	
ROC Ter AA	0,1%	0,1%	0,0%	
ROC Mondriaan	-1,3%	-1,3%	0,0%	
Talland College	2,5%	2,5%	0,0%	
Vonk	5,1%	5,1%	0,0%	
Hoornbeeck College*	-3,9%	-4,0%	0,0%	0,6%
Nimeto*	-3,9%	-4,0%	0,0%	1,9%
Grafisch Lyceum Utrecht*	-3,9%	-4,0%	0,0%	1,2%
Scalda	9,5%	9,3%	-0,2%	

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Nee**

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van
Bedrijfsinf...
Perso...

Datum
16 juni 2026

Referentie
64674456

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ, HOenS, WJZ

Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo

Aanleiding

De CSD is akkoord met doorgeleiding van de Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo naar de MR van 26 juni a.s..

Geadviseerd besluit

- Aanbieden van de Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo voor de MR van 26 juni ’26.
- U wordt gevraagd het aanbiedingsformulier te ondertekenen.

Kernpunten

- Er is nog één overkoepeld bespreekpunt dat voor de MR wordt geagendeerd. FIN houdt het algemene standpunt aan dat er voor de zomer geen Kamerbrieven uit mogen met een nadere uitwerking van de beleidsbrieven. FIN wil hiermee zo veel mogelijk ruimte behouden bij de kabinetsbrede besluitvorming over de miljoenennota in augustus. In deze brief heeft dat betrekking op uw besluit om € 50 miljoen van de aanvullende middelen voor het regionaal programma uit het Coalitieakkoord in te zetten voor de overgangsbekostiging.
- Donderdag 18 juni spreekt u nog met dg.HBWE, d.MBO, Persoonsgegeven en Persoonsgegeven over eventuele compensatie van de beroepscolleges en verwerking daarvan in de brief.

Toelichting

- Uw opmerkingen op de brief van 14 juni jl. zijn verwerkt.
- U vroeg daarnaast waarom box 4 in de brief stond. Het rapport dat in de box beschreven staat bevat een verplichte wettelijke evaluatie van de Wet samenwerkingscollege mbo en de Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs. We zijn verplicht de evaluatie aan de Kamer aan te bieden. Hier is ook in een motie om gevraagd. De motie wordt hiermee afgedaan. De evaluatie heeft een sterke inhoudelijke verbinding met de brief, omdat de beoogde samenwerking ook wordt nagestreefd met de regioplannen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

nota

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

*Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

*Deze nota bevat naast de naam en contactgegevens van de medewerker ook andere informatie die niet openbaar gemaakt kan worden? **Ja**

Middelbaar Beroepsonderwijs

Van
Persoonsgegeven
Perso...

Datum
18 juni 2026

Referentie
64776701

Bijlagen
1. Aanbiedingsformulier MR 3 juli

2. Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo, inclusief bijlagen (5)

3. Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo met track changes

Compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren

Aanleiding

Donderdag 18 juni vond er een gesprek met u plaats over de zorgen die door de vakinstellingen zijn geuit over de impact van de herziening van de bekostiging. Met deze nota vragen wij u om: de uitkomsten van dit gesprek met deze nota formeel te bevestigen en de verwerking hiervan in de Kamerbrief goed te keuren. Met het ministerie van Financiën is op ambtelijk niveau overeenstemming bereikt over de dekking van dit voorstel.

Geadviseerd besluit

Wij vragen u om formeel te bevestigen dat u:

1. Alle instellingen tegemoet wilt komen door 12,2 mln. van het regionaal programma structureel in te zetten voor het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten door de vereenvoudiging van de prijsfactoren.
2. De compensatie voor het dempen van de overgangseffecten wilt behouden voor krimpinstellingen die momenteel in het voorstel zit en hiervoor 24 mln. van LOB voor in te zetten.
3. De compensatie van de negatieve herverdeeleffecten door de vereenvoudiging van de prijsfactoren nu wil opnemen in de Kamerbrief en in het wetsvoorstel voordat dit in internetconsultatie gaat. De Kamerbrief wordt geagendeerd voor de MR van 3 juli, onder voorbehoud van goedkeuring door het ministerie van Financiën.

Deze lijn is verwerkt in de Kamerbrief Stabiele financiering voor goed en toegankelijk mbo. In bijlage 3 vindt u een versie waarin deze wijzigingen zichtbaar zijn.

- Wij adviseren u om de wijzigingen in de Kamerbrief goed te keuren en aan te bieden voor de MR van 3 juli.
- Kunt u, als u hiermee akkoord bent, het aanbiedingsformulier voor de MR ondertekenen?

Kernpunten

- Uw besluit om de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren te compenseren, heeft de volgende budgettaire gevolgen:

	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Regionaal programma	0	12	12	12	12	12
LOB	0	0	24	0	0	0
Totaal beschikbaar	**0**	**12**	**36**	**12**	**12**	**12**
Kasschuif	0	-12	-36	27	14	7
Totaal beschikbaar na kasschuif	**0**	**0**	**0**	**39**	**26**	**19**
Inzet t.b.v. compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren	*0*	*0*	*0*	*12*	*12*	*12*
Inzet t.b.v. dempen overgangsregeling	*0*	*0*	*0*	*27*	*14*	*7*

- Dit is verwerkt in de Kamerbrief. Ook uw opmerkingen op de versie van 14 juni jl. zijn verwerkt. U vroeg daarbij waarom box 4 in de brief stond. Het rapport dat in de box beschreven staat geeft invulling aan een verplichte wettelijke evaluatie van de Wet samenwerkingscollege mbo en de Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs. Hier is ook in een motie om gevraagd. De motie wordt hiermee afgedaan. De evaluatie heeft een sterke inhoudelijke verbinding met de brief, omdat de beoogde samenwerking ook wordt nagestreefd met de regioplannen.
- Er is nog één overkoepeld bespreekpunt dat voor de MR wordt geagendeerd. FIN houdt het algemene standpunt aan dat er voor de zomer geen Kamerbrieven uit mogen met een nadere uitwerking van de beleidsbrieven. FIN wil hiermee zo veel mogelijk ruimte behouden bij de kabinetsbrede besluitvorming over de miljoenennota in augustus. In deze brief heeft dat betrekking op uw besluit om de aanvullende middelen van het regionaal programma uit het Coalitieakkoord in te zetten voor de overgangsbekostiging en het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren. Waarschijnlijk wordt dit punt al in de MR van 26 juni a.s. besproken.

Toelichting

- In tabel 2 onderaan deze notitie vindt u de gevolgen van deze optie voor de herverdeeleffecten op alle instellingen. De beroepscolleges zijn blauw gemarkeerd. Hierbij is alleen het negatieve herverdeeleffect als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren gecompenseerd.
    - Instellingen die een positief herverdeeleffect hebben door deze vereenvoudiging, behouden dit voordeel. Zij worden niet (negatief) gecompenseerd.
    - De herverdeeleffecten inclusief de gevolgen van de compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren zijn, vanwege het korte tijdsbestek, nog niet gevalideerd door DUO en/of PwC. Onze inschatting is dat de

herverdeeleffecten betrouwbaar zijn, omdat ze voortbouwen op de eerder gevalideerde herverdeeleffecten (excl. compensatie).

- Negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren zitten o.a. in de zorg en techniek. Compensatie voorkomt een mogelijke negatieve prikkel op het aanbieden van opleidingen.
    - Dit geldt voor de opleidingen die nu reeds worden aangeboden. Wanneer een instelling deze opleiding in de toekomst start, ontvangen zij hier geen compensatie voor.
- Zes instellingen krijgen in de situatie zonder compensatie een maatwerkopslag. Zij zijn gemarkeerd met een *. Het verschil met en zonder compensatie is gebaseerd op de cijfers die de instellingen gezien hebben (-4,0%). Het verschil met het feitelijke herverdeeleffect is dus groter en is opgenomen in de kolom 'Verschil zonder maatwerk'. Als de compensatie wordt toegekend, zijn er nog drie instellingen die een maatwerkopslag ontvangen (Nimeto, Hoornbeeck, Grafisch Lyceum Utrecht).
- Het compenseren van de negatieve herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de prijsfactoren heeft gevolgen voor de operationalisering van het totaalpakket van de herziening. Er zijn aanpassingen nodig om op de benodigde herverdeeleffecten uit te komen voor de instellingen in regio's met sterk dalende studentenaantallen. De compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de prijsfactoren heeft namelijk invloed op de hoogte van de bedragen die zij ontvangen. De inhoudelijke onderbouwing van deze opslagen wijzigt niet (zie toegankelijkheidsopslag en maatwerkopslag in bijlage 1).
    - De hoogte van de toegankelijkheidsopslag wordt aangepast van 85 mln. naar 81 mln.
    - De percentages van de drie groepen instellingen die de toegankelijkheidsopslag ontvangen worden als volgt aangepast:
        - Basis: blijft 6%.
        - Grote instellingen: blijft 4%.
        - Instellingen met langdurige krimp i.c.m. een uitgestrekt verzorgingsgebied: van 11% naar 10,5%.
    - De hoogte van de maatwerkopslag wordt aangepast van 1,6 mln. naar 0,4 mln.
    - Het totale herverdeeleffect van de gehele herziening komt met de compensatie voor de negatieve herverdeeleffecten van de vereenvoudiging van de prijsfactoren op 66 mln.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Tabel 2 - Herverdeeleffecten met en zonder compensatie negatieve herverdeeleffecten vereenvoudiging prijsfactoren

Datum
18 juni 2026

Instelling	Herverdeeleffect zonder compensatie prijsfactoren	Herverdeeleffect met compensatie prijsfactoren	Verschil	Verschil zonder maatwerk
Stichting Landstede	-2,1%	-0,6%	1,5%	
SOMA College*	-4,0%	-2,7%	1,3%	1,3%
C I B A P	-3,6%	-2,3%	1,3%	
SiNTLUCAS*	-4,0%	-3,0%	1,0%	1,1%
Mediacollege Amsterdam Ma	-3,5%	-2,7%	0,8%	
Grafisch Lyceum R'dam	-3,1%	-2,4%	0,7%	
ROC A12	-1,2%	-0,6%	0,6%	
Albeda	-2,6%	-2,0%	0,6%	
Yonder	-1,8%	-1,2%	0,6%	
Aeres (V) MBO	-2,3%	-1,8%	0,5%	
ROC Da Vinci College	-0,6%	-0,2%	0,4%	
Leidse Instr Makers Sch*	-3,9%	-3,5%	0,4%	4,4%
ROC Nova College	-3,2%	-2,8%	0,4%	
mboRijnland	-1,9%	-1,5%	0,4%	
ROC Gilde Opleidingen	6,9%	7,3%	0,4%	
Drenthe College Terra	7,3%	7,6%	0,3%	
ROC Nijmegen eo	-2,1%	-1,8%	0,3%	
VISTA College	5,2%	5,5%	0,3%	
Alfa-college	4,9%	5,1%	0,2%	
ROC Midden Nederland	-1,8%	-1,6%	0,2%	
Rijn IJssel	-0,7%	-0,5%	0,2%	
MBO Utrecht	-2,4%	-2,2%	0,2%	
Curio	-2,2%	-2,0%	0,2%	
Noorderpoort	4,8%	4,9%	0,1%	
Firda	3,5%	3,6%	0,1%	
ROC AVENTUS	-1,2%	-1,1%	0,1%	
Zone.college	3,5%	3,6%	0,0%	
Koning Willem I College	-1,2%	-1,2%	0,0%	
SG De Rooi Pannen	-0,4%	-0,4%	0,0%	
HMC	-1,3%	-1,3%	0,0%	
Lentiz	-3,0%	-3,0%	0,0%	
Yuverta	-1,2%	-1,2%	0,0%	
ROC van Amsterdam / ROC van Flevoland	-0,9%	-0,9%	0,0%	
Deltion College	-2,3%	-2,3%	0,0%	
MBO Amersfoort	-0,2%	-0,2%	0,0%	
Summa College	-2,4%	-2,4%	0,0%	
STC	7,1% (PM)	7,1% (PM)	0,0%	
Zadkine	-2,6%	-2,6%	0,0%	
ROC van Twente	2,9%	2,9%	0,0%	
SVO	-0,7%	-0,7%	0,0%	
ROC Graafschap College	4,5%	4,5%	0,0%	
ROC Ter AA	0,1%	0,1%	0,0%	
ROC Mondriaan	-1,3%	-1,3%	0,0%	
Talland College	2,5%	2,5%	0,0%	
Vonk	5,1%	5,1%	0,0%	
Hoornbeeck College*	-4,0%	-4,0%	0,0%	0,6%
Nimeto*	-4,0%	-4,0%	0,0%	1,9%
Grafisch Lyceum Utrecht*	-4,0%	-4,0%	0,0%	1,2%
Scalda	9,5%	9,3%	-0,2%	